

Spørgsmål og svar til "Lov om ændring af lov om elevers og studerendes undervisningsmiljø og lov om folkeskolen"

---

1. Generelt

Hvordan er mobning defineret?

- Loven fastsætter ikke en central, nøgelfast definition af, hvad mobning er.
- Loven angiver nogle karakteristika for mobning i overensstemmelse med seneste forskning (Exploring Bullying in School) fra 2012, herunder om et udspring i en utryk kultur, gruppefænomener, en systematik i handlingerne, udtrykt ved synlig, direkte forfølgelse eller ved den mere tavse, skjulte udelukkelse, og en magtubalance, hvor det er blevet socialt accepteret, at en eller flere personer er mindre værd end andre.
- Digital mobning er også omfattet af loven og inkluderer bl.a. mobning på sociale medier og sms.
- Uddannelsesstedet kan i sin antimobbestrategi have defineret sin forståelse af centrale begreber og selv er med til at beslutte, hvilket indhold de skal have. DCUM har udarbejdet en skabelon for antimobbestrategien, som de lokale drøftelser kan tage udgangspunkt i.

Hvem afgør, hvad der er mobning?

- I konkrete tilfælde må uddannelsesstedets ledelse forholde sig til det hændte og søge en afklaring af, om det i henhold til disse karakteristika efter ledelsens opfattelse er mobning. Og så kommer klageinstansen i sine afgørelser også til at tage stilling til spørgsmålet, om nogle bestemte handlinger udgør mobning.

Hvordan arbejder ministeriet med at udbrede viden om mobning?

- Sideløbende med lovændringen arbejdes der også med at udbrede viden om mobning til skoleledere, det undervisende personale, forældre m.fl. som led i opfølgningen på aktionsplanen.
- I forbindelse med satspuljeaftalen for 2017 er der afsat 42,8 mio. kr. til bekæmpelse af mobning. Størstedelen af disse midler går til finansieringen af opstramninger i undervisningsmiljøloven. Inden for rammen er der også afsat 4 mio. kr. i 2017 til følgende formål:
  - 1. En større kommunikationsindsats/informationskampagne, der skal udbrede det nye mobbesyn.
  - 2. En målrettet indsats i forhold til information og kompetenceudvikling af fagpersonale.

Hvordan håndteres mobning, som foregår uden for skolen?

- Som i dag er det vigtigt med samarbejde mellem uddannelsessteder og de omgivende fritidstilbud om mobning, som finder sted her blandt skolens elever.

Hvordan inddrages eleverne i antimobbearbejdet?

- Det er understreget i loven, at eleverne er medspillere i løsningen på problemer med mobning både i forhold til fastsættelse af handlingsplaner, midlertidige foranstaltninger og klagesager.
- Det er væsentligt at lytte til elevernes udlægning af problemet og ikke mindst deres vurdering af løsningsmuligheder. Børnekonventionens artikel 12 beskytter børns ret til at udtrykke sig og blive hørt m.v. og er derfor også nævnt specifikt i bemærkningerne.

2. Antimobbestrategi

Hvem skal udarbejde antimobbestrategien?

- Folkeskoler og kommunale internationale grundskoler: Det skal skolebestyrelsen ligesom i dag.
- Andre grundskoler og ungdomsuddannelser: Den myndighed, bestyrelse eller person, der har ansvaret for uddannelsesstedet. For de selvejende uddannelsessteder (fx frie grundskoler, gymnasier og erhvervsskoler) vil det sige bestyrelsen. For de kommunale uddannelsessteder (undtagen folkeskoler og kommunale internationale grundskoler, dvs. fx ungdomsskoler) vil det sige kommunalbestyrelsen. Bestyrelse og kommunalbestyrelse kan dog vælge at delegere opgaven til fx skolelederen.

Ændres på kravet til folkeskolars antimobbestrategier?

- Ja, på to måder:
  - 1. Der stilles nu eksplicit krav om en strategi mod digital mobning.
  - 2. Kommunalbestyrelsen skal udarbejde en strategi, hvis ikke skolebestyrelsen gør det. Kommunalbestyrelsens antimobbestrategi gælder kun, indtil skolebestyrelsen fastsætter en.

Hvordan sikres opmærksomhed om antimobbestrategien?

- Antimobbestrategien revideres efter behov. Der stilles ikke krav til årlig gennemgang eller lignende, men det vil ofte være hensigtsmæssigt at tage strategien op på et årligt møde og drøfte behovet for ændringer fx på baggrund af konkrete situationer eller på baggrund af resultater fra trivselsmålingen.

3. Handlingsplan ved konkrete tilfælde af mobning

Hvornår skal der laves en handlingsplan?

- Når uddannelsesstedets ledelse konstaterer problemer med det psykiske undervisningsmiljø i form af mobning eller lignende, eller

- Når uddannelsesstedets ledelse eller en elevs forældremyndighedsindehavere anser det som nødvendigt som følge af elevens bekymrende tilstand eller adfærd, herunder sygdom og fravær på grund af problemer med det psykiske undervisningsmiljø i form af mobning eller lignende.

Hvornår er oplysninger tilstrækkelige til, at en handlingsplan iværksættes?

- Det vil være en vanskelig vurdering, hvornår oplysninger om problemer med det psykiske undervisningsmiljø i form af mobning eller lignende er så kvalificerede, at de kræver handling efter den foreslåede bestemmelse.
- Uddannelsesstedets ledelse må lægge vægt på, om de modtagne oplysninger beskriver et eller flere af ovenstående karakteristika ved mobning fx en vis systematik i udstødelsehandlinger. Det kan fx være oplysninger om gentagne ondsksfulde drillerier i skolegården eller på de sociale medier. Enkeltstående hændelser eller periodevist dårlig humør hos en elev er ikke i sig selv oplysninger, som medfører, at pligten til at fastsætte en handlingsplan efter den foreslåede bestemmelse indtræder.

Hvad skal handlingsplanen indeholde?

- Med 'handlingsplan' tænkes på et dokument, som kort ridser op, hvordan den givne problemstilling med det psykiske undervisningsmiljø tænkes løst i form af en beskrivelse af de handlinger, der vurderes at være nødvendige. Ved at nedfælde, hvordan problemerne løses, kan der skabes en fælles retning for det genoprettende arbejde. Der er ikke fastsat nærmere procedureregler eller formkrav.

Hvad kan foranstaltninger i handlingsplanen fx være?

- Foranstaltningerne i handlingsplanen kan være kort- eller langsigtede og kan ligge på skole-, klasse- eller individniveau. Uddannelsesstedet vurderer selv, hvilke tiltag der bedst muligt kan løse problemerne. Foranstaltninger kan fx være:
  - Indsættelse af en ekstra lærer eller pædagog/andre med relevante kvalifikationer i udvalgte timer.
  - Indsættelse af ekstra tilsyn i skolegården.
  - Lade klasserne udarbejde deres egne klasseprincipper for trivsel/at være en god kammerat/adfærd på de sociale medier eller det, eleverne selv finder aktuelt.
  - Igangsættelse af forskellige fællesskabsskabende aktiviteter i klassen.

Hvad er 'midlertidige foranstaltninger'?

- Det kan være afgørende for eleven, at der handles hurtigt, og derfor foreslås denne straks-handlepligt, som tager sigte på situationer, hvor de langsigtede løsninger kræver mere tid at sætte i værk. Det vil også i denne forbindelse typisk være nødvendigt at inddrage elever og ansatte ved fastlæggelsen af de midlertidige foranstaltninger.
- En midlertidig foranstaltning kan fx være:

- at tilbyde berørte elever psykologhjælp efter en samtale med dem,
- tilbyde et rum for dialog mellem de berørte elever eller
- at flytte en elev midlertidigt til en anden klasse, hvis dette er i overensstemmelse med ordensreglerne.

Hvordan informeres elever og forældre om antimobbetiltag?

- Det kan ske mundtligt eller skriftligt. Der er ikke fastsat nogen tidsfrist herfor.
- Ved informeringen skal selvfølgelig tages hensyn til de berørte elever og deres rettigheder efter persondataloven.

Hvordan informeres skolebestyrelsen?

- Skolens leder kan til skolebestyrelsen videregive relevante oplysninger til brug for skolebestyrelsens tilsyn med, at skolens antimobbestrategi virker efter hensigten. Skolebestyrelsen skal dog ikke informeres om enkeltsager. Det vil være en god idé også at fastsætte procedurer herfor i skolens antimobbestrategi.

4. Klageinstans

Hvordan sikres de lokale løsninger?

- De lokale løsninger sikres bl.a. ved, at øverste instans for uddannelsesstedet i første omgang skal behandle klagen og vurdere, om de er enige i skolelederens fremgangsmåde.

Hvem kan klage og hvordan?

- Elever og forældre kan klage. Klagen skal være begrundet, men derudover stilles ingen formkrav, og den kan dermed også være mundtlig. Klagen indgives til uddannelsesstedet.

Hvordan bliver klageprocessen?

- Klagen sendes til uddannelsesstedet.
- Det vil være uddannelsesstedets øverste instans, dvs. kommunalbestyrelsen eller institutionsbestyrelsen, som skal vurdere klagen i første omgang. Kun, hvis der ikke ved denne genvurdering af sagen findes en enighed med elev/forældre, skal klagen sendes videre til DCUM.
- Der vil blive udarbejdet informations- og vejledningsmateriale om klageprocessen, herunder rettet mod elever og forældre. Eleverne vil naturligvis blive inddraget i egen klagesag.

Hvordan sikres eleverne hjælp til at klage?

- Elever kan bede uddannelsesstedet om hjælp til at forberede en klage. Uddannelsesstedet vil være forpligtet til at bistå med klagevejledning og assistance til elever og forældre, som ønsker at klage.

Kan der kun klages, hvis der ikke er lavet en antimobbestrategi/handlingsplan?

- Nej, der kan også klages over utilstrækkeligt indhold og kvalitet af handlingsplanen, den midlertidige foranstaltning eller gennemførelsen af samme.

Hvad skal der til for, at klageinstansen udsteder påbud?

- Klageinstansen udsteder et påbud, hvis uddannelsesstedets ledelse eller ansvarlig bestyrelse eller myndighed ikke har overholdt lovens handlepligter.
- DCUM's afgørelser, som går uddannelsesstedet imod, kan ledsages af et tilbud om rådgivning til at løse den konkrete problemstilling.

Hvornår kan skolernes tilskud bortfalde?

- Reglerne om tilskudsbortfald gælder alene for de selvejende institutioner, dvs. frie grundskoler, gymnasier m.v. Kun hvis det selvejende uddannelsessted ikke inden for fristen efterlever et påbud fra DCUM, kan DCUM træffe afgørelse om tilbageholdelse eller bortfald af tilskud.
- Størrelsen af den tilskudsmæssige sanktion skal fastlægges under hensyntagen til uddannelsesstedets økonomi, så tilskudstilbageholdelsen eller bortfaldet af tilskud ikke bringer udførelsen af lovbestemte opgaver i fare.

Mindskes DCUM's rolle som videnscenter ikke?

- Nej, DCUM's funktion som videnscenter og rådgivende funktion svækkes ikke med lovændringen, og der tilføres midler til de nye opgaver.

5. Tilsyn

Hvordan skal DCUM føre tilsynet?

- Det ligger i forlængelse af DCUM's rolle som videnscenter i forbindelse med henlæggelse af den nationale klageinstans til centeret også at få tilført en tilsynsfunktion på området.
- Tilsynet foretages på skriftligt grundlag. De fleste overtrædelser af loven forventes at komme til centrets kundskab via klagesager.
- Tilsynet føres med de ansvarlige for uddannelsesstedets overholdelse af de pågældende bestemmelser i undervisningsmiljøloven. Tilsynet føres primært ved at bede om at se et eller flere uddannelsessteders dokumentation for håndteringen af antimobbestrategi, handlingsplaner m.v. Det kan dog også komme på tale at lave spørgeskemaundersøgelser, hvor man spørger fx elever og forældre.